

Numărul 40

Oradea-mare 1/14 octombrie 1900

Anul XXXVI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Îubire ideală.

Nu știu pentru ce bunul Dumnezeu ni-a mai creat și inimă! N'ar fi fost mult mai bine să avem numai minte? Să muncim și să ne rugăm, două lucruri, cari ne aduc numai binecuvântare și mulțumire sufletească. Nu ar fi oare atunci toată viața noastră, un șir de fapte și virtuți, ce ar încadra ca o cunună de lauri viața fiecărui muritor? Inimă și iubire, dacă n'au teren liber de dezvoltare, dacă nu sunt apreciați și răsplătiți în lumea asta cu cea mai deseversită măsură, n'ar trebui să mai existe!

Așa-mi vorbea amica mea Constanța, aceasta ființă superioară sexului său, aceasta fire îngerească, nobilă, castă și curată. Iar eu credând că îi înțelegeam supărarea și îi șeam durerea sufletului, încercam să o combat, dar nu că așa fi fost doar în stare să o conving, ci numai pentru ca indirect să-o pot mângâia încâtva.

— Dar Constanța, pentru Dumnezeu, cum poți să vorbești tu așa! Nu înțelegi tu ce seacă ar fi lumea asta fără un strop de iubire. Ascultă ce frumos o cântă un poet, pare-mi francez:

Iubirea-i steua poeziei,
Iubirea-i raza armoniei,

Și viața ănsași e iubirea,
Iubirea-i ănsași nemurirea!

Încearcă a-l uita. De sigur vei întelni în calea vieții tale o altă ființă mai vrednică de iubirea ta.

Tu ai toate calitățile, prin cari poți să ferecești pe un bărbat, tu vei fi o comoară pentru el. Sentimentele și devotamentul inimii tale sunt fără păreche. Fericit cel ce ți le va descoperi!

— Te înșeli, dacă crezi că există ființa aceea, care să me înțeleagă, îmi răspunde ea.

Așa de schimbată mi se păruse Constanța la vorbele aceste. Așa m'au durut cuvintele ei. O, așa fi voit să alerg eu în toată lumea să caut și să aflu pe cel mai perfect bărbat și să-l tirai la picioarele ei! Aș fi fost în stare să fac totul pentru fericirea ei, de și înțelegeam în clipa aceea, că pentru ea totul e prea puțin să o ferecească. Și fără să-mi dau seamă că ce fac, începui a-i vorbi făcându-i reproșuri și atingându-o poate

IULIAN GROZESCU.

adeseori neplăcut:

— Dar Constanța tu ești de vină, dacă l-ai pierdut și alta l-a câștigat. Prea te-ai ținut la distanță de dânsul. Prea ai fost lipsită pe puterea voinei. În fața lui ai jucat totdeauna rolul femeii fără inimă. Ai fost rece ca un stâlp de gheață. Nu înțe-

legi, că chiar dacă ar fi avut oare-care simpatie pentru tine, purtarea ta a fost ca un păhar de apă rece pe o schintee răsărită din senin. Altfel trebuie să-ți câștigi iubirea, căci ea nu crește numai din senin, ci trebuie cultivată dacă a răsărit ca o floare gingașă. Îți aduci aminte ce frumos te-au privit ochii sei albaștri în seara aceea! Cât foc și câtă dulceață eră în ei. Ce frumoasă declarație ți-a făcut! De ce-ai rămas indiferentă? De ce ți-ai ascuns fericirea? De ce te prefăceai a nu-l lua în seamă, când poate erai cu totul transportată de-un noroc neașteptat?

— Văd, îmi zise ea, că de și ești mai tineră decât mine, ai mai multă cunoștință de lume. Dar să-ți spun drept, iubirea mea a fost cu totul tot ideală și imaterială. Nici nu știu, iubire a fost, ori ce a fost. Dacă m'am purtat așa cu dânsul, o voce internă mi-a șoptit să fac cum am făcut. Me acusi că n'am avut puterea voinței, dar eu nici nu știu dacă am voit ori nu ceva. El este fericit cu alta! Eu nu sunt creată pentru lumea aceasta!

Constanța vorbise foarte convingător, foarte liniștit. Ea înșasă eră o fire domoală, potolită. Dar nu putu să-și ascundă dinaintea mea turburarea, ori cât se silise.

Ne-am despărțit pentru timp îndelungat. Constanța a mers în țară la o soră a ei. Mult timp am fost sub impresia ce-mi lăsase ea.

— L-a iubit! L-a iubit la nebunie! Dar a trebuit să întrevină ceva ce o disgustase și o făcuse să renunțe la iubirea lui. Ea eră foarte simțitoare, îmi ziceam în gândul meu. Iată inse o iubire eternă! Căci fiecare iubește după temperamentul și ființa sa. O ființă perfectă ca Constanța nu putea să hrănească în sine decât o iubire fără păreche, ca și făptura sa, o unică iubire.

La mănăstirea din B. în tot anul se sporește numărul elevelor. Părinții din cele mai mari depărțări își aduc aici odoarele lor încredințându-le îngrijirii părințești a călugărițelor, acestor femei devotate misiunii lor. În mănăstiri se împărtășește omul de o creștere solidă, de și cam unilaterală.

Dar tot ce-i atrage, este persoana stariței Sora Lucia, o femeie cucernică ca o sfântă și de o rară inteligență. Copilele o iubesc cum nu s'a mai pomenit să fie iubită o educatoare, iar părinții rămân plini de admirație la vederea ei. Când a intrat în mănăstire, a fost primită cu multă rezervă, căci eră de frumseță fermecătoare și se bănuia că vr'un amor nenorocit a făcut-o să-și caute refugiul în mănăstire, dar cu timpul s'au convins, că are o înaltă și adevărată chemare de a fi călugăriță și nu s'a cruțat nimic ca să-și continue studiile după aplecările sale. Avea minte cât trei. În câteva luni și-a însușit toate limbile moderne și a devenit o cântăreață la cello de prima forță.

De când a ajuns stariță, luând conducerea educațiunii și a instrucției în mâinile sale destere, a îmbunătățit planul instrucției, încât abia câțiva pași mai lipsesc ca să se transformeze în gimnasiu de fete. Menajului în internat nu i se poate face nici un reproș. Toate decurg escelent, ca pe strună. Nu-i mirare, că părinții vin din cele mai mari depărțări ca să-și așeze aici odoarele lor prețioase.

Un unchiu al meu, crescându-și o nepoțică acolo, mi-a istorisit lucruri și mai demne de laudă.

Sora Lucia posedă o metodă uimitor de ușoară a instrui în limbă străină și în cello. Orele ei private sunt cercetate de o mulțime imensă de eleve, ca și de domnișoare mari din oraș și sunt bine plătite. Episcopul, în vederea frumoaselor ei merite, i-a împlinit rugarea, de și ordul întru câțiva se opunea, — de a da jumătate din venitul orelor ei private pentru o fundațiune, care se urcă deja la câteva mii, bisericii și școlii lor din locul ei natal.

Admiratoare, cum sunt, a tuturor femeilor cuminți și cu idei sănătoase, n'am putut trecând odată prin B. fără să încerc a vedea pe aceasta femeie mare. Și cât de mult nu m'am mirat, când am recunoscut în dânsa pe amica mea Constanța.

— O Santa Lucia! I-am zis vedându-o și răpită de nimbul de sfântă, ce o încungîură, m'am plecat să-i sărut mâna. Dar m'a reținut la timp.

Mai bine de o oră vorbisem împreună, o conversație intimă și edificatoare. Ea avea idei de o profunditate fără seamăn și eu eram fericită și mândră, că odată am fost amica ei, și că și acum sufletele noastre, în urma unirei în principiu, ne sunt aproape unul de altul.

Voiam să-i spun, că iubitul ei a făcut o alegere proastă și nenorocită luând în căsătorie o ființă egoistă și mărginită; el bărbat instruit și om de inimă; că neputându-se înțelege unul pe altul, nu numai sunt reci și străini, ci se disprețuiesc și urăsc, nevasta închipuită pe cele câteva mișoare de zestre, iar el pierdându-și energia și gustul de muncă. Dar n'am îndrăsnit să-i vorbesc de aceasta. Pe figura ei eră o expresie, ce-ți spunea că ea e cu câțiva metri mai sus de lumea noastră plină de fleacuri și miserie, că ea nu mai este corp, ci numai suflet.

— Trăiască toți idealistii, i-am zis la despărțire, numai ei sunt capabili de fapte mari, inspirate de abnegațiuni!

Și ori cât eră de fină alusia mea, mi se pare că ea a înțeles-o, căci în colțul gurii i se ivi un zimbet pare că de milă gingașă și de bunăvoință la adresa lui.

ELENA DIN ARDEAL.

Imnul Domnului.

*Brațul teă plin de putere
Ține totul ne'ncetat, —
Ochiul teă de priveghiere
Peste noi a priveghiat; —
Dă-ne zile mai senine
„Tatăl nostru cel ceresc...“
Îndreptează și spre bine
Pe poporul românesc.*

*O! tu dulce-al nost' Părinte,
„Carele reședî în cer“,
Lasă vocea ta putinte
Să resune prin eter, —
Să resune dreptate
Pentru toți cei înșelați, —
Să resune libertate
Pentru toți cei apesați.*

*Întru tine-avem sperare,
Căci pe tine te iubim, —
Cu credință și-abnegare
Cătră tronul teș privim;
Când ne șcim a fi cu tine,
Nu ne temem de nimic, —
Pe pământ și pe cerime;
„Fie-ți numele sfințit“!*

*O! trimite din cerime
Peste țara ce-o avem,
Raze sfinte de lumine,
Ca în noapte să vedem;
Să cunoașcem ce-e drept, bine, —
Ca să șcim a te lăudă,
Peară reu 'n rădecine,
„Vină 'mpărăția ta!“*

*Apesați de sarcini grele,
Ne rugăm prea aplecat:
Cerul nost' cel făr' de stele
Să ne fie mai curat —
Dar primim cu mulțămire
Tot ce dreapta-ți ne va da, —
Că ce faci, faci din iubire.
„Fie Doamne voia ta!“*

*Sune cântul de mărire
Sus în cer și pe pământ,
Iar întreaga omenire
Să 'nțeleagă glasu-ți sfânt, —
Fie pace și iubire,
Apoi ura va perî —
Dă-ne-aceasta fericire,
„Ca și pânea cea de zi!“*

*Ne-am născut toți în păcate,
Și 'n păcate am trăit;
N'am iubit ce-î sfânt, dreptate, —
Fiul teș l-am restignit —
Dar' tu Doamne prea înalte,
Să ne fii mai îndurat, —
„Și ne iartă de păcate,
Precum noi încă-am iertat!“*

*România neferice,
Ce atât a pătimit,
Când a soartei grele sbice
O bătea neconținut, —
O protege cu amoare
Apărând poporul teș, —
Să-î lucească sfântul soare —
„Și ne scapă de cel reu!“*

IULIAN GROZESCU.

Ioan Botezătorul.

Tragedie în cinci acte și un preluđiu

de

Hermann Sudermann.

(Fine.)

Salomia (care s'a desprins încet din brațele Irodiadei, a început a jucă însoțită de esclamarile de admirație și exaltare ale mesenilor. Jocul ei se face din ce în ce mai sălbatoc, ea-și prinde încet vëlul, se acoperă apoi cu el, rușinându-se foarte voluptos și-l desprinde apoi din nou până ce-și desvleșce partea de sus a sinului, apoi aproape în leșin cade rugătoare la picioarele lui Irod care stă în partea dreaptă a mesei.)

Toți (isbucnesc într'o furtună de aplause și strigăte.)

Irod (se repede la ea spre a o ridică.)

Irodiada (care în timpul jocului se retrăsese până în marginea dreaptă a proscenei, spionând toate mișcările cu o neliniște întipărită în față, vine în spre Irod spre a-l opri. Amândoi se măsoră cu priviri dușmănoase.)

Irod (răgușit.) Salomio!

Salomia. Stăpâne.

Irod. Ridică-te și vorbeșce.

Salomia (ridicându-se incetinel.) Ce să vorbesc, stăpâne?

Irod. Sânt sărac, copilă. Din moștenirea rămasă de la tatăl teș, Roma n'a prea lăsat mult fiului lui Irod, care spre bătaia lui de joc se numeșce și el tot Irod. Dar atât cât îi trebuie spre a te mulțumi pe tine, va găsi ori și când. Și-ți jur pe stăpânul și Dumneșul meș, înaintea căruia noi ingenuchiăm, desculți în praful din Ierusalim, că ce ceri, ți-e dat.

Salomia. Atunci eș îți cer ceea ce doreș mai mult: să-mi aducă pe un taler capul lui Ioan, al Botezătorului.

Irod. Irodiada! — Tu.

Vitellius. Scumpule, al căruș cap îl cere?

Irod. Al unui om, mărite proconsul, care-î închis în carcera mea și pe care mai că am început a-l onoră ca să nu zic că-l iubesc.

Vitellius. O! O! Și nu putem vedea și noi pe acest om pentru al căruș cap joacă fiecele prinților?

Irod. Aduceți-l. (Servitorii es.) Fetișo! Mamă-ta te-a seos din minte. Tu nu șcii ce ceri. Ia-ți înapoi cuvântul.

Salomia. Cer și doreș să-mi dai pe un taler de aur capul lui Ioan, al Botezătorului.

(Tăcere.)

Irod. Și dacă n'aș vrea să ți-l dau.

Irodiada (ridicându-se.) Ai jurat, stăpâne.

Vitellius (ridând.) Da, da, iubitule, ai jurat. Toți te-am auđit — Ah! Ce Sylvan aduceți acele?

Scena a șeasa.

Cei-Palți. Ioan (condus de doi străjeri armați).

Irod. Am trimis să te cheme, Botezătorule. Me doare inima de tine. Pregăteșce-te. Amurgul zilelor tale a sosit, prietene.

Ioan. Sânt gata, stăpâne.

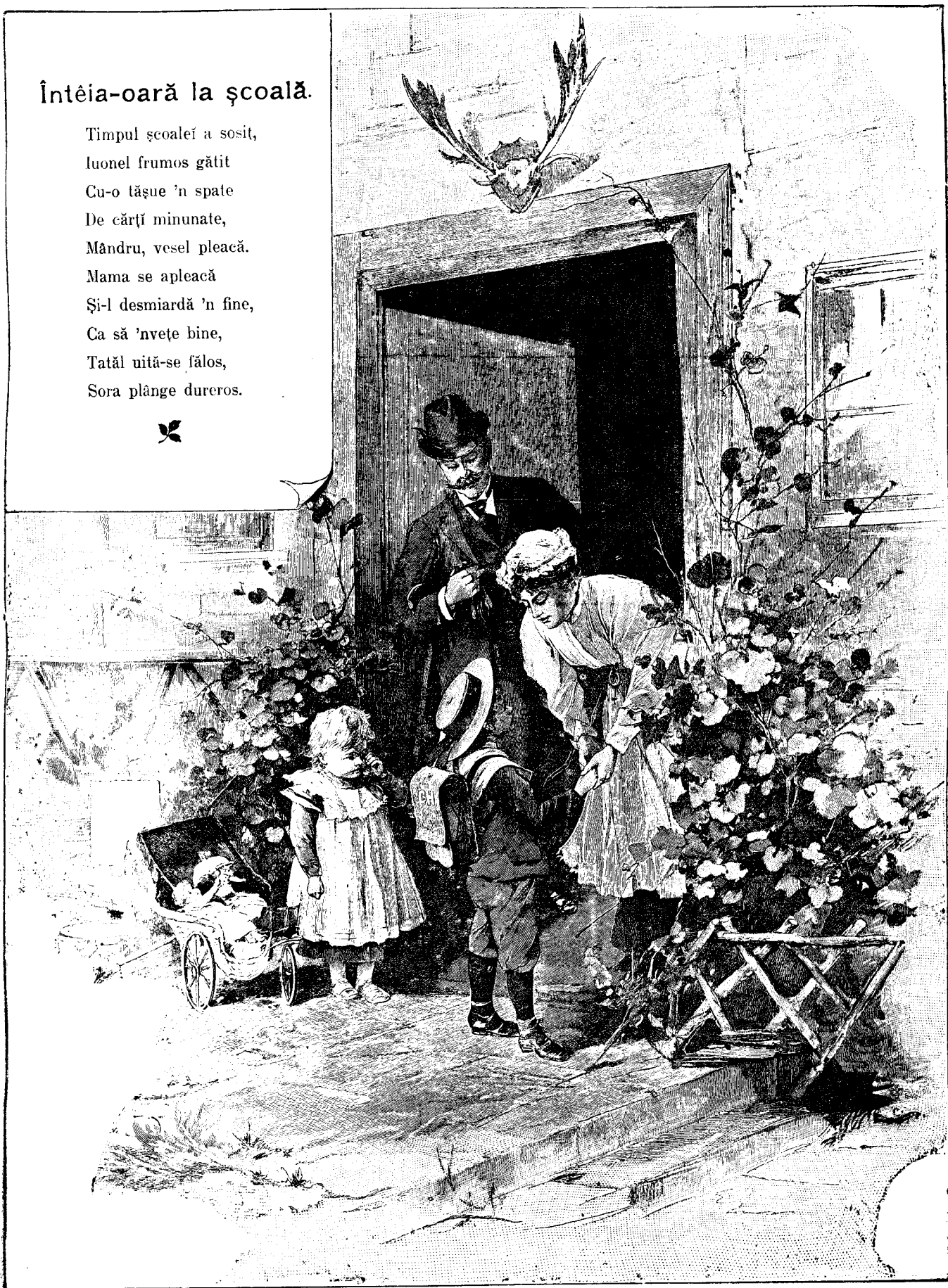
Irod. Înțelege-me bine. Cu adevărat îmi pare reș. Dar tu trebuie să mori cu moarte. Acum. Pe loc.

Ioan (după ce s'a întors, uitându-se spre ușă.) Stăpâne, îngădue-mi nișel răgaz.

Vitellius. Nu prea e gata viteazul teș. Va geme pentru o nimica toată.

Întêia-oară la școală.

Timpul școlêi a sosit,
luonel frumos gătit
Cu-o tășue 'n spate
De cărți minunate,
Mândru, vesel pleacă.
Mama se apleacă
Și-l desmiardă 'n fine,
Ca să 'nvețe bine,
Tatăl uită-se fălos,
Sora plânge dureros.

la o seară, tot așa de frumoasă, ea și aceea.

Întinsesem masa în grădină, căci nu fusese de mult așa vreme frumoasă. Veniră și vre-o câțiva lăutari, între ei un bătrân serios și cu barba mare și albă, care cântă vocal, pe când ceilalți îl acompaniau cu violinele.

Au cântat mai întâiu: „Mama lui Ștefan cel Mare“, a lui Bolintineanu. Me mișcă așa de mult acest admirabil cântec bătrânesc, încât n'am să-l uit multă vreme. Îl citisem și-l aușisem de multe ori până atunci, dar nici odată nu m'a mișcat așa.

Vocea puternică a bătrânului lăutar, barba lui mare și albă, impregiurarea că eră seară și, că se zăria în depărtare un turn mare și vechiu al unor ziduri, me făcură să-mi ies din fire și să gândească multă vreme la Ștefan.

În închipuirea mea, pare că-l vedeam venind repede cătră castelul unde eră familia lui, cum mama sa îl trimite îndărăt la luptă și 'n sfârșit cum el se întoarce, învinge și cum vine vesel, triumfător cătră castel.

Cum stam, uîtându-me în jos, atunci îmi ridicai de-odată capul și din întemplantare privirile mi se opriră tocmai în ochii ei albaștri, cari me priviau lung.

Ciudat! Cu un moment mai înainte, vedeam pare că câmpul de luptă, sânge vârsat, cadavre și strigăte desperate și acum, în locul acestui sângeros teatru al luptei, ochii ei albaștri îmi făceau o impresie așa de frumoasă, eră atâta gingășie și poezie! Ce contrast!

— De ce te uîți așa la mine, o întrebaiu atunci.

— M'a impresionat bătrânul lăutar, cu cântecul lui — îmi răspunse. — Mi-am reamintit pare că toată situația ce-a cântat-o el. Am observat, că pare că și tu erai impresionat și nu șciui eu de ce, m'am uîtat la tine. Nu-î așa, că-ți place cum cântă lăutarul la noi?

— Da de sigur!

Și-atunci începui să râdă, înveselită, că am gândit amândoi de-odată, acelaș lucru. Pare că-î aud și acum risul ei fermecător, gâdilitor, care te înveselieă dintr'odată, să fii fost ori cât de supărat, să fii avut ori ce gânduri triste.

Îmi reamintesc așa de bine toate astea, încât pare că numai erî s'au întemplant! Și totuș, e atâta vreme de-atunci și s'au întemplant atâtea schimbări!

Casa s'a stricat de mult și chioșcul și grădina cu straturile de flori nu mai sînt! Ea n'a mai venit la noi de-atunci și nici eu nu m'am mai dus la ei. Mii de speranțe și de visuri de aur mi s'au nimicuit, ca și când nu le-aș fi avut nici odată. Și adese ori când gândește la trecut, cu mirare me întreb eu singur, cum poate vremea să facă schimbări atât de mari?

Brașov.

St. Russu.

Studiul limbilor străine face progrese mari între generațiile tinere.

Tata: Văd că înveți bine nemțește; dacă ai fi la Berlin, cum ai strigă un birjar?

St! St!

Doine din popor.

☉ine m'a dat dorului,
Aibă casa cucului,
Și odihna vântului,
Și masa vulturului.
Dorule par' că șciî,
De tot la mine vii;
Dorule pare că veđi,
De tu tot la mine seđi,
Du-te, du-te dorule,
Pleacă neastemperatul,
Nu căută că-î vremea rea,
Că-î mai rea inima mea!

(Din comuna Piatra, Teleorman.)

Verde, verde năutu,
Iartă-î Doamne păcatu,
Cui a lăsat oftatu, —
Că omu dacă oftează,
Atunci se mai ușurează!

(Din Corabia, Romanați.)

Strigă moartea la fereastă,
— Spoveditu-te-ai nevastă?
— Ba eă nu m'am spovedit,
Că de moarte n'am șciut.
Na calul și armele,
Mai lungeșce-mi zilele.
— Nu-mi trebuie calul tei,
Că m'a trimis Dumneđeș,
Să-ți iaă sufletul tei!

(Din comuna Piatra, Teleorman.)

Treci dorule Dunărea,
Și nu-mi rupe inima,
Treci dorule Prutul,
Nu-mi rupe sufletul.
Frunză verde ȳarbă mică,
Dorul mândrei reă me strică;
Frunză verde ȳarba creșce,
Dorul mândrei me topeșce!

(Din comuna Oncea, Covurlui.)

— Nevestică, tinerică,
Seđi la masă de mănăncă,
— Nu mănăncă mănăncarea-șî foc,
Dacă n'am avut noroc,
Să fiu cu neica pe-un loc!

(Din comuna Vidra, Romanați.)

Foaie verde lemn de sus,
Pe câte ochii mi-am spus,
Pe toate mi le-am repus;
Verde foaie mărăcine,
Am pus ochii și pe tine,
De mi-ai scăpă să fiu căne,
Să fiu căne 'n patru brânci,
De nu te-oî face să-mi plângi,
Să-mi plângi urmulițele mele,
Cu lacrimi amare de jele.

(Din comuna Oancea, Covurlui.)

CHRISTIAN N. ȚAPU.

Secțiunile Asociațiunii.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român a făcut — prin instituirea secțiunilor sale literare-sciintifice — un pas foarte important spre realizarea scopurilor sale.

Constituirea acestor secțiuni se va face duminică în 1/14 octombrie la Sibiiu, unde ele au fost convocate de către prezidiul Asociațiunii.

Din incidentul acesta de sigur va fi interesant să schițăm aici compoziția și misiunea secțiunilor, servindu-ne în privința asta de Regulamentul votat în adunarea de la Băile Herculane.

Sunt 5 secțiuni: literară, istorică, de științe naturale și fizice, școlară și economică. Scopul instituirii lor este, ca ele — în calitate de organe de specialitate — să consilieze și sprijinească adunarea generală și comitetul central întru realizarea problemelor literare, știintifice și culturale.

Secțiunile se compun din câte 5 membri corespondenți aleși pe timp nedeterminat de adunarea generală.

Agendele secțiunilor în general sunt următoarele:

Secțiunile, fiecare în ramul ei,

a, vor controla mersul dezvoltării culturale a poporului român, și studiind de o parte piedecile acestei dezvoltări, iar pe de altă parte căile și mijloacele prin cari ea ar putea fi înlesnită și înaintată, vor face organelor Asociațiunii propuneri pentru realizarea scopurilor acesteia;

b, vor studia și delibera chestiunile, în cari organele Asociațiunii le vor cere consiliul;

c, vor urmări mișcarea literară română în diferitele ramuri, vor face propuneri pentru editarea de publicațiuni, pentru premii și burse știintifice-literare și vor censura lucrările întrate la concurs;

d, vor da mână de ajutor la crearea și completarea colecțiunilor știintifice ale Asociațiunii, la aranjarea de expozițiuni și la înființarea și dezvoltarea altor instituțiuni culturale.

Secțiunea literară. Secțiunea literară va avea următoarele agende speciale:

a, se va ocupa cu studii lingvistice încât privește adunarea monumentelor limbei populare și culegerea și publicarea eventual în dicționare speciale a formelor dialectale și provincialismelor limbei române din patrie;

b, va culege monumentele și izvoarele literaturii române indigene, va reedita operele scriitorilor noștri vechi și va publica biografiile, scrisorile și notițele acestora;

c, se va ocupa cu culegerea și coordonarea materialelor folclorice române din patrie;

d, va da o deosebită atențiune bibliografiei române, vechi și moderne, îngrijind ca în fiecare an să se publice un complet repertoriu bibliografic și

statistic al întregii producțiuni literare române din patrie;

e, va conlucra la publicarea de cărți pentru trebuințele poporului, la prevederea acestuia cu lectură bună, ieftină și eventual gratuită, și în deosebii va conduce editarea „Bibliotecii populare a Asociațiunii“;

f, va înainta propuneri pentru aranjarea și în-avușirea bibliotecelor Asociațiunii;

g, va controla mișcarea literară în materie de literatură frumoasă, va iniția editarea de scrieri literare, va propune publicarea de premii pentru asemenea lucrări și va censura toate lucrările de literatură frumoasă și belearte, ce vor intra la concursurile Asociațiunii.

Secțiunea istorică Secțiunea istorică se va ocupa în special cu următoarele agende:

a, cu adunarea și așezarea în colecțiunile Asociațiunii de documente, monete și orice alte obiecte de interes istoric, în deosebii și cu completarea colecțiunilor de ziare, precum peste tot cu aranjarea și înavușirea muzeului istoric proiectat de Asociațiune;

b, cu explorarea archeologică a țării prin misiuni și prin înființarea de societăți sau comisii archeologice;

c, cu studii etnografice, și în deosebii cu explorări, publicațiuni speciale, și cu expozițiuni etnografice, cu aranjarea și completarea muzeului etnografic proiectat de Asociațiune, și în fine cu măsuri referitoare la conservarea portului național și a motivelor originale în industria de casă a poporului român.

Mai departe secțiunea istorică

d, va iniția editarea de documente și studii istorice, va propune publicarea de premii pentru lucrări aparținătoare istoriei, etnografiei, geografiei politice și istorice, jurisprudenței și științelor politice și sociale, și va censura scrierile de asemenea cuprins, întrate la concurs; în fine

e, va controla publicațiunile istorice, atât cele românești cât și cele apărute în limbii străine, și va conlucra atât direct, cât și prin avertisarea bărbaților de specialitate, la rectificarea publicațiunilor eronate sau tendențioase asupra istoriei și stărilor poporului român.

Secțiunea știintifică. Secțiunea de științe naturale și fizice se va ocupa în deosebii:

a, cu lucrări de științe exacte și fizice de utilitate generală, dând o deosebită atențiune explorării geografice și fisiografice a ținuturilor țării locuite de Români;

b, va conlucra la întemeierea de colecțiuni de istorie naturală, mai ales încât aceste privesc de-a dreptul lipsele și interesele poporului român;

c, va culege material pentru editarea unui dicționar al nomenclaturei populare române de istorie naturală;

d, va da o atențiune deosebită igienei țăranului român, și atât prin publicațiuni cât și pe alte căi ce stau deschise organelor Asociațiunii, va căuta să amelioreze stările igienice ale poporului nostru;

e, va controla producțiunea literară-sciintifică, va iniția publicațiuni și premii în acest ram și va censura scrierile știintifice întrate la concurs.

Secțiunea școlară. Secțiunea școlară va avea următoarele agende speciale:

a, se va ocupa cu studiarea stării școalelor noastre românești din patrie, căutând căi și mijloace

pentru ajutorarea și asigurarea lor, premiând în deplină înțelegere cu organele competente personale binemeritate pe terenul învățământului poporal, și inițiând înființarea de școli speciale reclamate de lipsele poporului român;

b, va consilia comitetul central ca organ de specialitate în chestiuni referitoare la școlile și internatele susținute de Asociațiune;

c, va aduna material pentru statistica culturală a poporului român și va îngriji de publicarea și exploatarea lui;

d, va urmări producțiunea literară în materie didactică, pedagogică, filosofică, școlară și bisericască; va iniția publicațiuni și premii, și va censura lucrările întrate la concurs, aparținătoare ramurilor înșirate;

e, în cercul de activitate a secțiunii școlare va mai cădea și îngrijirea de bibliotecile ambulante ale Asociațiunii, de crearea, dotarea și administrarea lor.

Secțiunea economică Secțiunea economică va avea următoarele agende speciale:

a, va urmări dezvoltarea economică a poporului român pe toate terenele economiei naționale și va iniția dispozițiuni pentru înaintarea acelei dezvoltări; prin editarea pe publicațiuni, prin prelegeri și ajutorarea înființării de asociațiuni economice, va stăruî pentru ameliorarea sistemului economic al poporului nostru și pentru îmbrătoșarea de noue ramuri ale economiei;

b, va iniția înființarea de școli profesionale și va conlucra la organizarea și susținerea lor;

c, va îngriji de culegerea, publicarea și exploatarea datelor statistice referitoare la stările economice ale poporului român;

d, va iniția expozițiuni economice și va face propuneri pentru burse în diferitele ramuri economice;

e, va urmări literatura economică, va iniția premii în acest ram și va censura scrierile economice întrate la concursurile Asociațiunii.

Secțiunea economică în lucrarea sa va căuta să rămână în continuă și intimă coatingere cu societățile și corporațiunile economice ale Românilor din patrie, va sprigină activitatea acestora și le va cere conlucrarea la întreprinderi noue.

Secțiunile își vor exercia activitatea lor: în ședințe plene, în ședințele secțiunilor, prin oficialii lor și prin comisii și persoane însărcinate cu misiuni speciale.

Ședințele plene vor fi: ordinare și publice. Cele ordinare se vor întruni în Sibiiu, cel puțin odată pe an, pe timpul Rusalilor; cele publice se vor ținea, cel puțin odată pe an, cu ocaziunea și la locul adunării generale ordinare a Asociațiunii și anume între ședința primă și ultimă a acesteia. Ședințele plene vor fi convocate și presidate de președintele Asociațiunii; notarul acestor ședințe va fi prim-secretarul.

Ședințele secțiunilor se vor ținea ordinar cel puțin de două ori pe an: odată pe timpul serbărilor Crăciunului și Anului nou la locul ce însuș secțiunea îl va alege cu considerare la domiciliul majorității membrilor sei; a doua oară în Sibiiu, înainte de întrunirea ședinței plene ordinare.

Fiecare secțiune va avea un președinte și pentru cazul de împedecare a acestuia, precum și even-

tual pentru conducerea afacerilor la sediul secțiunii, un vicepreședinte și un referent.

Membri secțiunilor, aleși de cătră adunarea generală de la Băile Herculane, sunt: secțiunea literară, Andrei Bârseanu, dr. Iosif Blaga, dr. At. M. Marienescu, Virgil Onițiu, Iosif Vulcan; secțiunea istorică, Vincenti Babeș, dr. Aug. Bunea, Vasile Goldiș, Ioan cav. de Pușcariu, Iosif Sterea Șuluțiu; secțiunea școlară, dr. Vas. Hossu, Grigore Maior, dr. Iuliu Olariu, Grigore Pletos, dr. Ioan Stroia; secțiunea științelor naturale și fizice: dr. D. P. Barcian, Florian Porcius, Emil Viciu, Arseniu Vlaicu, dr. George Vuia; secțiunea economică, Iosif Balan, Traian Barzu, Dimitrie Comșa, Parteniu Cosma, dr. Ioan Mihu.

Salutăm din inimă constituirea secțiunilor și le urăm succes!

Iulian Grozescu.

1838—1872.

Este bine ca din când în când să ne aducem aminte de cei ce nu mai sunt, de cei ce au lucrat pentru cultura națională, ca astfel să le oferim prinosul recunoștinței și să le împropătăm memoria în fața generațiunii nouă, care nu cunoaște de ajuns activitatea lor.

Unul din tinerii iviți pe terenul literaturii noastre prin anii sese-zeci, de odată cu Aron și Nicolae Densușianu, Popfiu și alții a fost și Iulian Grozescu, fiul Banatului, ale cărui poezii se declamează și astăzi cu multă plăcere prin concertele poporale din părțile bănățene.

Activitatea lui literară s'a dezvoltat mai ales în „Familia“, căci aici s-a publicat aproape toate lucrările: novele, poezii, articoli literari și sociali, fiind îndată la fondarea ei prim-colaborator al revistei noastre, rămânând și după ce a eșit din redacție unul din cei mai sirguincioși sprijinitori intelectuali ai ei.

Iulian Grozescu n'a fost un mare poet, de aceea nici n'a lăsat după sine opere neperitoare; a avut înse aptitudini poetice, cu inclinațiune învederate pentru lira poporală. Trăind în epoca din începutul renașterii noastre culturale, lira sa a fost inspirată de evenimentele zilei și de multe ori a tlecut glasul opiniunii publice. Iată cauza pentru care în anii șesezeci poeziile lui au fost cetite și declamate cu plăcere. Și dacă el a devenit cunoscut în deosebi prin Banat, este pentru că lira lui a avut și un accent bănățenesc.

Afară de „Familia“, a colaborat la „Umoristul“ și „Gura Satului“. Apoi a trecut în România, unde a redactat ziarul „Poșta Română“. Rentorcându-se, a primit redacțiunea ziarului „Albina“. A fondat și o foaie umoristică, „Pricoliciul“. Înse boala nemiloasă i-a semuls în curând condeiful din mână. S'a dus acasă la părinți în Banat-Comloș, unde a murit la 2 iunie 1872, în etate de 34 ani.

Poeziile lui s'au publicat într'un volum la 1869 în Arad. Acelea se impart în: diverse, doine, umor și satiră. Din volumul acela reproducem și noi una în nr. prezente.

LITERATURĂ.

Literatura populară română și Asociațiunea. De mulți ani se aude o plângere generală, că Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român face prea puțin pentru adevăratele sale scopuri indicate prin însaș numirea sa. S'a accentuat în deosebi că ar fi foarte necesar să publice niște broșure menite pentru popor. Acum vedem cu bucurie, că dorința aceasta se realizează. Asociațiunea a început să publice o „Bibliotecă Populară”. Aceasta, ni se spune în prafată, urmărește scopul de a da poporului de la țeară o lectură bună și ieftină, care să desvoalte în el gustul de citire, să-i deie distracție și instrucțiuni folositoare și totodată să-i ridice și nobilizeze simțul și judecata morală. Pentru provederea „Bibliotecii Poporale” cu scrieri corespunzătoare trebuințelor poporului, Asociațiunea va publica din timp în timp concurs. Scrierile ce intrunesc condițiunile concursului, se premiază și se tipăresc pe spesele Asociațiunii. Broșura primă conține patru povestiri din viața țăranilor români de dl Ioan Pop Reteganul. Titlurile acestora sunt: Băltosul, Povestea mărului, Mihaiu Pușcașul și Sfat bun la timp potrivit. Lucrări bine combinate și scrise în adevărat stil popular. Recomandăm din toată inima aceasta remarcabilă publicațiune atențiunii cărturarilor noștri de la sate. Prețul 20 fileri.

Analele Academiei Române. A apărut zilele trecute tomul XXII, 1899—1900, partea administrativă și debaterile, din „Analele Academiei Române”. Conține procesele verbale ale sesiunii generale din primăvara trecută, despre care am dat informații detaliate publicului nostru cetitor, încă atunci. Volumul mai cuprinde și toate actele și rapoartele sesiunii generale. Din aceste am reprodus câteva și vom mai reproduce, ca astfel cetitorii noștri să aibă o iconă completă a activității Academiei noastre.

Istoria literaturii române de la Cantemir. În sesiunea sa generală din 1901, Academia Română va decerne și Premiul Adamachi, de 5000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Istoria literaturii române de la Cantemir până la 1821, cu extrageri din autori aceleia epoci literare”.

Istoria Naturală în usul claselor inferioare ale școlilor medii, după dr. Szterényi Hugo, tradusă de dnii profesori de la gimnasiul din Beiuș Vasile Dumbrava (botanica) și Victor Borlan (zoologia), tomul I, pentru clasa I, cu 113 ilustrațiuni, a eșit de sub tipar. Cartea tradusă în o bună românească, se recomandă și prin exteriorul său frumos, hârtie bună, tipar curat și ilustrațiuni reușite. Prețul 2 cor. 40 fileri.

Cărți nouă: „Manual de istoria Românilor” pentru școlile secundare de ambele sexe de dl Gr. G. Tocilescu, edițiune nouă cu 210 ilustrațiuni și 6 hărți, București. — „Gramatica franceză română” de Gh. Arghyropol, profesor la gimnasiul Cantemir din București. — „Impositul pe țuică, o necesitate fizică și igienică” de dr. A. Urbeanu. — „Crimă și pedepsă” roman de Dostoiewski, tradus în românește de dl Mihail Canianu. — „Ce-î cerul” de C. Flamarion, trad. de B. Marian.

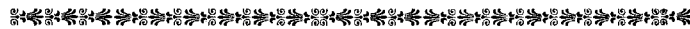
Ziar nou. *Apostolul* se va numi un nou ziar, care va apărea la București, începând din duminică viitoare, cu menirea să lupte pentru întărirea simțului religios în popor.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Duminică seara s'a jucat „Hamlet”, marți comedia „Cămătarul” de Gr. Ventura. Mai multe persoane din înalta societate, scrie „Timpul”, au intervenit la dl Sc. Ghica, directorul general al teatrelor, rugându-l să ia dispozițiunea ca pe viitor să nu se mai permită dnelor și dsoarelor să intre în sala de reprezentații cu pălăria pe cap. E vorba să se formeze un comitet de doamne, care să facă o vie propagandă în acest sens. Dna Aristița Romanescu și dsoara Agata Bârsescu vor apărea în actuala stagiune în piesa „Angello” de Victor Hugo. Abonamentele s'au înmulțit în mod simțitor. Mișcarea în contra pălăriilor de dame în parterre a avut rezultat; mai multe dame au apărut fără pălării.

Dsoara Agata Bârsescu la Berlin. Cetim în ziare, că dsoara Agata Bârsescu, care e angajată pe 5 ani, pentru stagiunea de iarnă, la Teatrul Național din București, în lunile mai și iunie anul viitor va jucă în Teatrul din Berlin. Nu se scrie, în care teatru anume. Reprezentațiile vor începe cu Hero din piesa lui Grillparzer „Des Meeres und der Liebe Wellen”. Unul din rolurile viitoare se zice că va fi „Partenia” din „Sohn der Wildniss”.

Concert și teatru în Sibiiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiiu va da duminică în 1/14 octombrie un concert și reprezentație teatrală. Corurile se dirigează de dl Candid Popa, învățător la școala de aplicațiune de la seminarul Andreian. Programul: I. Concert. 1. „Bagă Doamne luna 'n nor”, cor mixt cu solo de bariton și bass, de T. Popoviciu. — 2. a, „Cu respect ve salutăm”; b, „La o rândunelă”, coruri de dame de I. Wiest. — „Tot ți-am zis mândro”, cor bărbătesc de T. Popoviciu. a, „Remăi sănătoasă”; b, „Mândruliță de demult”, coruri mixte de G. Dima. II. Teatru. „Rusaliile”, vodevil într'un act de Vasile Alexandri.

MUSICĂ.

Serată la casina din Blaș. Cu prilegiul sărbătorilor iubilare din Blaș s'a făcut și inagurarea casinei române, aședată acum în un cartir spațios și frumos din piață. A luat parte un public distins între cari Eșcel. Sa mitropolitul, III. Sa episcopul Radu și mai mulți membri sinodali. După cuvântul de salutare a dlui președ. dr. Aug. Bunea, și răspunsul mitropolitului Victor, scrie „Unirea”, a urmat serata arangiată cu acest prilej. Dna Albertoni, care a binevoit a-și da prețiosul concurs, ne-a delectat cu admirabila-i cântare. A declamat apoi dsoara Sântion poezia „Voichița lui Ștefan” de Coșbuc, iar dsoara Elena Muntean a cântat la pian „Capriciu F. minor”, ambele domnișoare au secerat multe aplause. La sfârșit amintim frumoasele coruri: „Tre-cui valea” — „Dorul meu” — și „Neică neiculiță” așa de precis esecutate.

Femeile române din Bucovina și palatul național. Doamnele române din Cernăuți, întrunite în număr foarte mare, au decis să aranjeze marți, în 23 octombrie n., o serată musicală declamatorică împreună cu dans, al cărei venit curat e menit pentru palatul național din Cernăuți.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Mitropolitul Mețianu la Gurariului. Dumineca trecută în. Pr. Ssa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu a mers la Gurariului spre a conduce actul sfințirii școalei nou-ridicate, unde a fost primit cu mari ovațiuni. A pontificat la serviciul dumnezeesc, după care a ținut o cuvântare și a îndeplinit sfințirea apei, stropirea saelor și a poporului cu apă sfințită.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din dieceza Caransebeș a ținut adunarea sa generală anul acesta la Oravița în 30 septembrie, cu un succes strălucit. A presidat învățătorul Traian Lința, delegat al consistoriului a fost protopresb. Al. Popovici. Preotul Ioan Petrovici din Ciclova-română a dăruit Reuniunii 10 acții de ale institutului „Oraviceana” în valoare de peste 1200 coroane. S’au cetit doue disertații: una de dl Ilie Trăilă despre „Schimbarea sistemului de instrucțiune de azi”, alta de dl Ioan Simu: „Cultura ca fond de viață și regeneratorul ortodoxiei”. În anul trecut Reuniunea a avut 299 membrii ordinari și 66 fondatori; averea 13.000 cor., — restanța 13.040 cor. Adunarea din anul viitor se va ținea la Panciova.

Reuniunea învățătorilor bănățeni ai diecesei Aradului, adica cei din protopresbiteratele: Timișoara, Lipova, Belinț și Comloșul-mare, a ținut adunarea sa generală constituantă în Timișoara la 7 octombrie, sub presidiul dlui avocat Emanuil Ungurian, ca comisar consistorial. Președinte s’a ales tot dsa.

Învățătorii rom. gr. or. din protopopiatul Radnei sunt convocați, de către președintele P. Givulescu și notarul Solomon Giureoane, la adunarea despărțământului care se va ținea în comuna Giulița, la 9/22 octombrie.

Dar pentru catedrala din Sibiiu. Doamna Ioana Moldovan n. Farcaș, mama regretatei doamne Ioan Bădila, a donat 200 de coroane pentru zidirea catedralei gr. or. române din Sibiiu.

Liceu de fete în Iași. În locul desființatului institut Varlaam se va deschide în Iași un nou liceu de fete sub direcțiunea dnei Ana Conta-Kernbach, una dintre cele mai cunoscute capacități didactice în România. Noul institut e înființat de o asociațiune de profesoare și profesori binemeritați pe terenul instrucțiunii.

C E E N O U.

Hymen. Dl Anton Bona, profesor la școlile civile și comerciale din Seghedin, s’a fidanțat în Biserica-albă, cu dsoara *Aurora Liuba*, fiica dlui George Liuba, inspector de poștă și telegrafie în Budapesta. — Dl dr. George Ciuta din Rebrisoara și dsoara Mariți Bologa din Turda s’au cununat la 11 octombrie în Turda. — Dl *Augustin Marcu*, absolvent de teologie și dsoara Eufemia Barbu, nepoata dnei Eufemia dr. Caian din Roșia-montană, s’au logodit. — Dl *Petru Ardelean*, ales preot gr. or. în Oșand, Bihor, și dsoara Elena Papp, fiica reposatului preot gr. or. Ioan Papp din Bunteșci, se vor cunună la 20 l. c. în biserica gr. or. din Bunteșci. — Dl *Romul Popa*, învățător în Leș, și dsoara Elisa-

beta Hotea, se vor cunună duminică în 1/14 octombrie în Băița, Bihor.

Șcire personală. Dl dr. *Silviu Iuniu cav. de Pușcariu*, viceconsul, fiul dlui Ioan cav. de Pușcariu, a fost numit consul al monarhiei austro-ungare la Tiflis.

O conferență a dlui Gr. G. Tocilescu. Societatea „Tinerimea Română” din București a serbat în săptămâna trecută a 24-a aniversare a existenței sale. Cu ocasiunea aceasta dl Gr. G. Tocilescu a ținut o conferență literară despre „Românismul la Dunărea-de-jos”. Vorbind despre cucerirea Daciei de Români, oratorul constată, că Români nu sunt numai 6 milioane, că numărul lor nu se încheie numai între Carpați și Dunăre, ci se întinde mai departe. Vorbind despre Dobrogea, dl Tocilescu esclamă: Nu, nimeni nu poate să se atingă de această provincie, căci în ziua când se va face o asemenea încercare, se va scula din mormânt Traian, se vor scula Domnii țării și împreună cu regele Carol vor apără moșia!” Dl Tocilescu nu putu să mai continue, vocea i se înecă în lacrimi și se cobori de la tribună în mijlocul unor furtunoase aplause.

Loteria „Casei Naționale.” (Museul național al Românilor din Transilvania.) 1 câștig principal în valoare de cor. 10.000. — 1 câștig principal în valoare de cor. 3.000. — 3 câștiguri principale în valoare de câte 1.000. — etc. etc. etc. la oaltă 219 câștiguri în valoare totală de 25.000 coroane. Tragera la sorți se va face irevocabil la 20 octombrie 1900 st. n. 1 bilet de loterie 1 coroană. Bilete de loterie se pot comandă cu mandat postal la Biroul Asociațiunii în Sibiiu (Nagy-Szeben) strada Morii nr. 8. Pentru România: Deposit general la C. Steriu et Comp. București, strada Lipșcani 19.

Societatea pentru cultura poporului român din Bucovina în adunarea sa generală ținută în curând a decis să vândă câmpurile ce le are în Boian și Crisceatec, pentru ca să se poată face adaptările și instalațiunile trebuincioase la „palatul național”. Un proprietar român, dl Teodor Ștefureac din Ceahor, le-a și cumpărat cu 56 de mii de coroane.

Au murit: *Ecaterina Ramoșanu* n. Nicolavici, soția dlui Remus G. Romanțan, farmacist în Făgăraș, la 30 septembrie, în al 6-lea an de căsătorie; — *Didia Pușcariu*, consoarta dlui Joe Pușcariu, șef-inginer în București, la 17/30 septembrie, în etate de 31 ani; — *Demetriu Todoran*, preot gr. cat. în Mihal, la 8 octombrie, în etate de 36 ani; — *Căpitănuțul Eugeniu Roșca*, originar din Sibiiu, împărțit în regimentul 37 din Oradea-mare, în sanatoriu din Tuln.

Pentru cei ce se interesează de loteria de clase. Naționala agenție de schimb, societate pe acții în Budapesta (piața Gizela, palatul Haas), cel mai căutat loc de vindere a loteriei de clasă, ofere avantaje remarcabile și siguranța cea mai mare. Aceeaș trimite losurii cu prețuri originale (chiar și prin rambursă) cu totul franco. Din cauza avantajelor amintite, la institutul acesta losurile trec foarte repede; de aceea este de dorit, ca comanda să se facă cât mai curând.

Avis. *Rugăm pe toți aceia, cari înocă nu ș-ău achitat abonamentele, să binevoiască a le răspunde. Cei ce nu vor să fie abonați, sunt rugați a ne înnapoiă numărul acesta, ca să sistăm expediarea.*

Proprietar, redactor răspundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDÁS NR. 296 b.)

